

Rozejm w Jamie Zapolskim w relacji Reinholda Heidensteina*, sekretarza Stefana Batorego, XVI w.

Prowadzono tymczasem dalej targi o pokój. [...] Najdłużej [posłowie moskiewscy] targowali się o Inflanty, gdyż Moskwie z taką przykrością przychodziło ustępować z Inflant, jakby to była własna ich ojczyzna. [...] W końcu gdy już niemal wszystkie miasta i zamki odstąpili, upierali się zacięcie przy Dorpacie i Nowogródku inflanckim, gdyż w Dorpacie ich religia już się przyjęła i władcyka został ustanowiony; Nowogródek zaś był przeznaczony na wyposażenie klasztoru M[atki] B[oskiej] Pieczarskiej. Widząc jednak, jak wbrew wszelkim ich oczekiwaniom pod Pskowem nie po ich myśli się dzieje, że pominiawszy inne nadzwyczajne trudności, nawet mrozy naszych od oblężenia odstraszyć nie mogą, że zima na schyłku i ma się już ku wiosnie, przystali wreszcie na wszystko. [...] Moskwa ustąpiła całych Inflant, które wielki kniaź miał w swym władaniu, wymawiając sobie tylko swobodne wywiezienie naczyń kościelnych z Dorpatu i Nowogródka i należne poszanowanie dla władzyki i popów. Imieniem królewskim zwrócono im znowuż Wielkie Łuki, Zawołocie, Newel i inne zamki, w ostatnich latach zdobyte, z wyjątkiem Wieliża i całej ziemi połockiej. O Narwę i inne zamki, przez Szweda zdobyte, prowadzono długie spory. [...] Wreszcie po długich targach stanęło na tym, że nasi posłowie zawarowali uroczyste prawa królewskie do Narwy i innych zamków zajętych przez Szweda, tylko Weissenstein, poprzednio już w warunkach podawany, przyznali posłowie moskiewscy królowi wyraźnie.*

R. Heidenstein, *Pamiętniki wojny moskiewskiej w 6 księgach*, tłum. J. Czubek, Warszawa: Książka i Wiedza, 2017, s. 240–241.

* Reinholda Heidensteina (czyt. rajnholda hajdensztajna)

* Weissenstein (czyt. wajsensztajn) – zamek w Estonii

Praca z materiałem

1. Wskaż na mapie Inflanty oraz miejscowości wymienione w tekście: Jam Zapolski, Dorpat, Nowogródek, Narwę, Wielkie Łuki, Newel, Zawołocie, Wieliżę, Psków, Połock.
2. Podaj przyczyny zawarcia rozejmu w Jamie Zapolskim.
3. Wyjaśnij pojęcia: władcyka, pop, kniaź. Skorzystaj z wiedzy pozaźródłowej.
4. Wymień tereny zajęte przez Rzeczpospolitą, państwo moskiewskie i Szwecję wskutek rokowań w Jamie Zapolskim.
5. Na podstawie wiedzy pozaźródłowej podaj rok zawarcia rozejmu w Jamie Zapolskim.
6. Ustal, z którym carem państwa moskiewskiego prowadził wojnę Stefan Batory. Skorzystaj z wiedzy pozaźródłowej.
7. Posiłkując się innymi źródłami wiedzy, zbierz informacje o Matce Boskiej Pieczarskiej.